

Příloha č. 1

STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA PROJEKTU ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVÉ SPOLUPRÁCE

1) Popis výchozího stavu

Mezi největší současné výzvy v Srbsku patří boj s tzv. šedou ekonomikou, a to zejména v oblasti obchodu s pohonnými hmotami pro dopravu i ostatními ropnými deriváty. Největší ekonomické škody přináší především nezákonné obchodování s těmito produkty, neodvádění a krácení daní, neplacení cla, špatné značení pohonných hmot, jejich nelegální míchání a přidávání nepovolených a nekvalitních komponent a přísad. Negativní roli sehrává i velké množství subjektů na trhu s pohonnými hmotami v Srbsku, nedostatečný dohled a regulace i málo intenzivní komunikace a koordinace činností mezi státními dozorovými orgány. Toto vše vytváří nerovné konkurenční prostředí pro ty podnikatelské subjekty, které postupují v souladu se všemi legislativními opatřeními. Cestu k nápravě vidí srbská strana především v nastavení celkově efektivnějšího mechanismu dohledu nad trhem, posílení kontroly pohonných hmot, obchodu s nimi a jejich distribuce, zvýšení postihů za nedodržování stanovených pravidel, nastavení legislativy včetně specializovaných norem a postupů. Srbská strana velmi usiluje snížit podíl šedé ekonomiky a nelegálního obchodu, snaží se podpořit výběr daní a celkové příjmy do státního rozpočtu. Tyto všechny aktivity by měly ve svém důsledku zlepšit podmínky a povzbudit poctivé podnikatele a obchodníky. V zájmu urychleného řešení situace má proto Srbská republika zájem o získání co největšího množství informací a zkušeností z této oblasti.

Projekt navazuje na úspěšný projekt CAPACITY BUILDING FOR IMPROVED MINERAL FUELS MONITORING SYSTEM - TRANSFER OF BEST PRACTICES AGAINST GREY ECONOMY (FUELPAGE) (REF. NO. 1206.008-15), který byl financován z prostředků EU v rámci grantu CEI (Central European Initiative) a na jehož řešení se v r. 2016 podílela VŠCHT Praha ve spolupráci s ČAPPO a srbskými ministerstvy a NNKS.

2) Definice cílové skupiny, které bude realizace projektu určena, a charakteristika dalších zainteresovaných stran

Klíčovou cílovou skupinou jsou pracovníci obchodní inspekce Srbské republiky, kteří jsou organizováni pod Ministerstvem obchodu, turistiky a telekomunikací a kteří provádějí dozor trhu s pohonnými hmotami v Srbsku. Dále pak odborníci Ministerstva dolů a energetiky Srbska odpovídající za tvorbu legislativy v oblasti výroby a distribuce pohonných hmot, dále subjekty zabývající se výrobou a distribucí pohonných hmot zastřešených srbským profesním sdružením NNKS-WPC a v neposlední řadě i výzkumní a vědeckí pracovníci Univerzity v Bělehradě – Fakulta mechanického inženýrství, kteří realizují aplikovaný výzkum a experimentální vývoj v oblasti metod hodnocení a analýzy motorových paliv. V konečném důsledku pak i koneční spotřebitelé pohonných hmot v Srbsku.

3) Rozvojový záměr projektu (předpokládaný konečný přínos a efekt pro partnerský stát)

Kvalita motorového paliva ovlivňuje nejen životnost a správný chod spalovacích motorů, ale i spotřebu a množství škodlivin emitovaných do atmosféry v podobě výfukových plynů. Za předpokladu, že v rafinérii bylo vyrobeno kvalitní palivo vyhovující ve všech parametrech příslušným specifikacím, během jeho distribuce ke konečnému spotřebiteli může být původní kvalita paliva různými způsoby narušena. Ke zhoršení kvality automobilových paliv nejčastěji dochází nedodržováním předepsaných technologických postupů při distribuci, během které může dojít

k neúmyslné kontaminaci. Ke zhoršování kvality motorových paliv však může docházet i úmyslně, a to ze strany výrobce, nebo spíše dopravce či distributora paliv. Při tzv. „pančování“ se do motorových paliv přimíchávají komponenty zatížené nízkou či nulovou spotřební daní, které mají často negativní vliv na výslednou kvalitu takto nelegálně upraveného paliva. Jako příklad lze uvést ředidla a organická rozpouštědla, větší množství daňově zvýhodněných biopaliv či různých typů základových či průmyslových olejů. Používání nekvalitních paliv může přitom vést ke zhoršení jízdních vlastností, ke zvýšení emisí škodlivin nebo i k poškození motoru. V případě ilegálního pančování paliv daňově zvýhodněnými komponentami navíc dochází k daňovým únikům.

Základem pro minimalizaci rizik spojených s distribucí a prodejem nevyhovujících motorových paliv je dobře nastavený systém monitoringu kvality paliv. Správnou analýzou dat z výsledků monitoringu si lze vytvořit dobrý přehled o tom, jaké parametry jednotlivých druhů paliv jsou nejproblematictější, a jaké nedostatky se vyskytují jen sporadicky. Přestože zveřejňování čerpacích stanic prodávajících nekvalitní paliva má prokazatelně pozitivní vliv na zvyšování kvality paliv, nevhodná medializace může vést ke zkreslené interpretaci, a to jak laickou, tak i odbornou veřejností, příp. orgánů státní správy.

Náplní navrhovaného projektu bude sdílení zkušeností a know-how týkajících se interpretace výsledků monitoringu kvality paliv a zjišťování příčin v odchylkách parametrů nevyhovujících paliv od předepsaných hodnot. V této problematice má VŠCHT Praha v úzké spolupráci s nadnárodní kontrolingovou společností bohaté zkušenosti získané při řešení projektu v rámci TAČR (TA02031126 - *Identifikace odchylek v kvalitě motorových paliv, jejich příčin a zdrojů a vytvoření postupů vedoucích k minimalizaci negativních vlivů na životní prostředí, spolehlivost provozu automobilů a fiskální politiku státu*), jehož náplní bylo zjišťování příčin v odchylkách parametrů nevyhovujících paliv prodáváných na českém trhu. Český tým expertů se v Srbsku seznámí s aktuální situací a detailními požadavky srbské strany. Mezi českou a srbskou stranou bude provedena výměna zkušeností s monitoringem paliv a s analýzou nevyhovujících parametrů. Vedle hodnocení kvality dominantních automobilových paliv (automobilový benzín a motorová nafta) bude pozornost věnována i ostatním alternativním motorovým palivům, zejména pak LPG a CNG. Srbské straně budou předány zkušenosti s interpretací výsledků monitoringu kvality paliv, na jejichž základě lze do jisté míry rozlišit odchylky způsobené neúmyslnou kontaminací a odchylky způsobené nelegální manipulací s palivem (pančování). Diskutovány budou názory a zkušenosti s důsledky a škodami spojenými s používáním nekvalitních paliv. Vypracovány budou rovněž postupy, s jejichž pomocí bude možné potvrdit či vyvrátit vytipovanou příčinu nevyhovující kvality konkrétního paliva. K tomuto účelu budou teoreticky i prakticky prezentovány speciální analytické metody, které nejsou součástí souboru metod používaných v rámci standardního monitoringu kvality paliv. Výše zmíněné postupy a analytické metody budou prezentovány na praktických příkladech kontaminovaných a pančovaných paliv. Pro tyto účely bude zorganizováno školení srbské skupiny odborníků v laboratořích VŠCHT Praha. Analýza výsledků získaných standardními analytickými metodami a/nebo výše zmíněnými speciálními technikami umožní vytipování produktů, které jsou použitelné a tudíž i potenciálně zneužitelné jako motorová paliva, přestože jsou deklarovány pod různým označením (např. base oil či jiné typy olejů).

Na závěrečném semináři, jehož uspořádání je naplánováno v Srbsku, budou srbským partnerům prezentovány české zkušenosti s opatřeními pro zajištění vysoké kvality paliv distribuovaných na vnitřním trhu a pro minimalizaci výskytu nevyhovujících paliv, stejně tak jako zkušenosti s bojem proti šedé ekonomice.

4) Stručně definované cíle a výstupy projektu (způsob či postup jejich dosažení)

Realizace projektu má za cíl přispět k zefektivnění monitoringu a minimalizaci výskytu nevyhovujících paliv distribuovaných na srbském trhu. S tím souvisí i zkvalitnění dobré praxe při dodržování technologických postupů při distribuci paliv a posílení regulačního rámce obchodu s motorovými palivy, stejně tak jako omezení šedé ekonomiky v odvětví energetiky. Současně budou předány informace využitelné pro výchovu VŠ odborníků na Univerzitě Bělehrad. Výstupem projektu budou písemné zprávy, viz 5d), 5f), 5h) a 5l) a rovněž i praktické sdílení know-how v laboratorní praxi, viz 5i).

5) Navrhovaný postup realizace projektu (jednotlivé kroky a metody, které zajistí dosažení výstupů a cílů projektu, popis dílčích realizačních etap)

Vlastní realizace projektu bude zahrnovat následující aktivity:

- a) vytvoření pracovní skupiny, ve které budou po dohodě se srbskou stranou zastoupeni všichni hlavní partneři v rámci tohoto projektu, za českou stranu odborníci z VŠCHT Praha, ČAPPO, SGS ČR a rezortních ministerstev (MPO, MF, případně MŽP),
- b) zorganizování monitorovací služební cesta do Srbska pro 3 české experty, kteří se seznámí se situací v místě a detailně i s požadavky srbského partnera,
- c) realizace 5 denní studijní cesta pro 9 člennou skupinu srbských odborníků do ČR s cílem předání praktických zkušeností a konkrétních postupů, se současnou praktickou ukázkou laboratorní praxe na VŠCHT Praha, v rafinériích UNIPETROL RPA, motorové zkušebně a laboratořích SHS ČR a laboratořích Celní správy,
- d) zpracování písemné zprávy o postupech hodnocení kvality paliv používaných v Srbsku, jejich porovnání s praxí v České republice s cílem napomoci vytvořit v Srbsku efektivnější systém a mechanismus dohledu nad trhem a tím snížení nelegálního obchodu s pohonnými hmotami,
- e) předání praktických zkušeností ČR s řešením situací při nelegálním míchání paliv cizími látkami, zda a jak dochází k znehodnocování paliv během přepravy od dodavatele na čerpací stanice, průběh při kontrole paliva v cisternách a opatření v případech nedodržení kvality, případné postihy vůči odběratelům takových paliv, kontroly dalších lokalit skladujících palivo, celní procedury při dovozu maziv (base oils),
- f) zpracování informace pro srbskou stranu o celních procedurách s cílem odhalení špatné kvality, způsobech kontroly při dovozu a použití rozpouštědel a maziv (base oils), o postupech při celním a daňovém řízení požadovaných zákonem, o soudním řešení případů při odhalení špatné kvality, sdělit zkušenosti ČR s LPG a CNG,
- g) zorganizování akademické výměny zkušeností a názorů na monitoring nekvalitních paliv a na téma statistik, které většinou uvádějí počty případů, výši daňových úniků, ale nebývá uvedeno, jaké faktické škody nekvalitní paliva způsobila a působí; rovněž standardní testovací metody sice odhalí konkrétní případy porušení kvality, většinou však neidentifikují příčiny, tj. zda k pochybení došlo z důvodu nedbalosti, špatným výrobním postupem, úmyslnou manipulací atp.,
- h) návrh a zpracování základních postupů, s jejichž pomocí by bylo možno při zkoušce motorových paliv rozlišit mezi snížením jejich kvality např. přirozenou cestou v důsledku distribuce nebo záměrným chováním při nelegálním nakládání a manipulací,
- i) organizace praktického školení v laboratořích na VŠCHT Praha a na Universitě v Bělehradě a ověřit speciální moderní metody chemické analýzy pro zjišťování kvality paliv;
- j) organizace 3 denní cesty do Srbska pro 4 účastníky z ČR a uspořádání semináře pro hlavní srbské partnery na téma české zkušenosti v boji proti snižování kvality paliv a šedé ekonomice v oblasti energií;
- k) propagace a zviditelnění projektu - příprava propagačních materiálů pro akcí v České republice a v Srbsku;
- l) zpracování závěrečné studie v anglickém a českém jazyce, která bude obsahovat aktuální zjištění a návrhy na nápravu podle třech hlavních kapitol:
 - posílení regulatorního rámce obchodu s uvedenými komoditami v Srbsku
 - zlepšení tržního prostředí v Srbsku
 - akademická výměna zkušeností při monitoringu nekvalitních paliv

6) Personální zajištění realizace projektu (role a kvalifikační předpoklady jednotlivých řešitelů, jejich praktické zkušenosti)

Na řešení projektu se budou podílet 4 experti z VŠCHT Praha s dostatečnými odbornými znalostmi v oblasti výroby, skladování a distribuce ropných produktů a pohonných hmot. Všichni experti z VŠCHT Praha mají zkušenosti s řešením projektů, s publikováním odborných textů, vysokoškolskou výukou a vzděláváním týkajících uvedené oblasti, včetně dostatečné jazykové vybavenosti. Experti z VŠCHT se budou podílet na všech činnostech uvedených v bodu 5 projektového dokumentu.

Součástí týmu VŠCHT Praha bude i jeden administrativní pracovník vybavený znalostí angličtiny, který bude zajišťovat potřebnou administrativní a organizační agendu projektu.

Na řešení projektu budou dále spolupracovat 3 odborníci nominovaní Českou asociací petrolejářského průmyslu a obchodu (ČAPPO) s praktickými zkušenostmi s distribucí a kvalitou pohonných hmot na trhu ČR. Bude jednat o experty ze společností Benzina, ČEPRO nebo Shell, případně o zástupce ČOI nebo Celní správy. Tito experti se budou podílet především na přípravě obsahové náplně studijního pobytu srbských expertů v ČR, viz 5c), dále zejména na zpracování písemných materiálů, viz 5d), 5f) a 5l).

Rovněž se počítá se zapojením 3 expertů na kontrolu kvality a analýzu motorových paliv ze společnosti SGS ČR, která zajišťuje na základě smluvního vztahu kontrolu kvality paliv na trhu v ČR. Tito experti se budou podílet především na přípravě obsahové náplně studijního pobytu srbských expertů v ČR, viz 5c), dále zejména na zpracování písemných materiálů, viz 5h) a 5l) a přípravě praktických úloh pro praktická laboratorní cvičení, viz 5i).

7) Faktory udržitelnosti výsledků projektu

Udržitelnost projektu pro jeho praktické využití zajistí především zpracovaný dokument s návrhy možných postupů, s jejichž pomocí bude možné při zkoušce motorových paliv rozlišit mezi snížením jejich kvality např. přirozenou cestou v důsledku distribuce nebo záměrným chováním při nelegálním nakládání a manipulaci. Tyto informace budou prakticky využitelné především pro instituce, které v Srbsku zajišťují monitoring kvality pohonných hmot a mají v gesci tvorbu norem a legislativy. Ukázky správné laboratorní praxe (trénink Universita Beograd a VŠCHT Praha) přispějí ke zkvalitnění výchovy VŠ odborníků v Srbsku.

8) Analýza rizik a předpokladů

Řešení projektu neovlivňují žádná významná rizika, jedná se o školící projekt zahrnující sdílení dobré praxe. Za určité menší riziko lze považovat pouze nedostupnost informací ze srbské strany.

9) Celkový nákladový rozpočet projektu vč. nákladů, strukturovaných podle jednotlivých aktivit

Rozpočet projektu zahrnuje pobytové náklady českých expertů pro 2 služební cesty v Bělehradě (letenky, ubytování, stravné, doprava v místě) a náklady na organizaci seminářů a workshopů v Bělehradě. Předpokládá se, že pro tyto akce budou využity prostory českého velvyslanectví v Bělehradě (pronájem místností není proto zahrnut do rozpočtu, pouze pronájem AV techniky v místě (ve spolupráci s partnerem NNKS-WPC).

Rozpočet dále zahrnuje náklady na pobyt 9 srbských expertů v Praze (letenky, ubytování, stravné, doprava v místě), kdy budou bezplatně realizovány semináře v prostorách VŠCHT Praha (pronájem místností ani AV techniky proto není do rozpočtu zahrnut), exkurze do laboratoří rafinérií UNIPETROL v Kralupech n. Vltavou, dále pak exkurze do emisní a motorové zkušebny SGS ČR v Kolíně (v rozpočtu jsou proto kalkulovány náklady na smluvní autobusovou dopravu). Stravné pro zahraniční experty bude účtováno dle vnitřní směrnice VŠCHT Praha.

Další podstatnou část nákladů pak tvoří osobní náklady pro celkem 10 expertů a jednoho administrativního pracovníka. Hodinové sazby odpovídají běžné praxi odměňování expertů (500 Kč/hod). Osobní náklady budou vyplaceny proti výkazům práce formou příplatku za práci na projektu (interní řešitelé projektu VŠCHT Praha) nebo formou DPP (externí řešitelé projektu).

Malou část nákladů představují náklady na propagaci projektu. Režie je uplatňována ve výši 1% z přímých nákladů. Celkové náklady projektu včetně DPH činí 604 927,- Kč

	bez DPH (Kč)	DPH (Kč)	Celkem (Kč)
Doprava (letadlo, bus, taxi)	110 422	2 358	112 780
Ubytování	131 220	14 580	145 800
Cestovní náhrady	41 207	0	41 207
Služby (pronájem konferenčního zařízení, tlumočení)	40 200	0	40 200
Propagace	10 000	2 100	12 100
Osobní náklady	247 040	0	247 040
Nepřímé náklady (1 %)	5 801	0	5 801
Náklady celkem	585 889	19 038	604 927

z toho rozpočet hlavních aktivit:

Monitorovací návštěva CZ odborníků v Srbsku (3 dny)	58 641	0	58 641
Studijní pobyt SRB odborníků v Praze (5 dní)	188 369	16 938	205 308
Seminář CZ odborníků v Srbsku (3 dny)	76 038	0	76 038

10) Časový harmonogram aktivit projektu

- zahájení projektu 05/2017
- ustanovení pracovní skupiny 05/2017
- návštěva Srbska 06/2017
- zpracování předběžné zprávy dle identifikovaných požadavků srbského partnera 07/2017
- příprava programu studijní cesty a zajištění kapacit a partnerský organizací (SGS, MPO, ČAPPO, ČOI, Celní správa, GŘ) 08/2017
- studijní cesta srbských odborníků do ČR 09/2017
- návštěva Srbska 10/2017
- předání závěrečné studie 11/2017
- ukončení projektu 11/2017